

MAŁGORZATA KARKOCHA
UNIwersytet Łódzki*

Wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego w Małogoszczu w świetle inwentarza z 1856 roku

Źródła do dziejów kościoła i probostwa parafii katolickiej w Małogoszczu były już przedmiotem edycji na łamach „Przeglądu Nauk Historycznych”, jak również innych periodyków. Ukazały się artykuły omawiające uposażenie parafii małogoskiej w 1792 r.¹ oraz protokół wizytacji dziekańskiej z 1830 r.² Prezentowany poniżej opis stanu świątyni parafialnej jest częścią składową inwentarza *fundi instructi*, sporządzonego w dniu 5 (17) lipca 1856 r. po śmierci miejscowego plebana, ks. Tomasza Świątkowskiego³. Na źródło to natrafiono w czasie kwerendy przeprowadzonej w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach, w księdze zatytułowanej *Małogoszcz. Dokumenty różne z XIX wieku (luzem, nieuporządkowane)*, oznaczonej sygnaturą IIPM-I/6. Inwentarz został spisany w języku polskim

* Wydział Filozoficzno-Historyczny, Instytut Historii, Katedra Historii Nowożytnej, e-mail: malkarkocha@o2.pl.

¹ Por. M. Karkocha, *Uposażenie parafii Małogoszcz w świetle sumariusza z 1792 r.*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2016, R. XV, nr 1, s. 249–276.

² Eadem, *Opis wizyty dziekańskiej kościoła parafialnego w Małogoszczu z roku 1830*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2016, R. XV, nr 2, s. 261–283.

³ Tomasz Świątkowski (1786–1855) – doktor teologii, kanonik i oficjał kielecki, proboszcz małogoski od 1836 r. aż do śmierci 28 VIII 1855 r. Pochowano go na cmentarzu grzebalnym w Małogoszczu na wzgórzu Babinek. Por. Archiwum Diecezjalne w Kielcach [dalej: ADK], Akta konsystorskie ogólne. *Życiorysy kapłanów 1835*, sygn. OP-X/4b, k. 206–206v; *ibidem*, Akta konsystorskie. *Status cleri 1847–1929*, sygn. OP-X/13, k. 1012–1013; oraz J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, Marjówka 1930, reprint Kielce 2000, s. 138, 272–273 (na s. 138 błędna informacja, jakoby Świątkowski zmarł w 1856 r., a na s. 272, że urodził się 1785 r.).

na kartkach formatu zbliżonego do A4, zapisanych obustronnie, ponumerowanych od 1 do 77, oznaczonych wspólnie jako k. 41–79⁴. Pismo jest czytelne, staranne, a w tekście dokonano nielicznych poprawek. Spis przeprowadziła specjalna komisja złożona z osób duchownych (dziekana kieleckiego ks. Stanisława Zygmunto-wicza⁵ i nowo obranego proboszcza, ks. Nestora Bierońskiego⁶) oraz świeckich (burmistrza miasta Małogoszcz Karola Syktowskiego, prezesa dozoru kościelnego Jana Mieszkowskiego⁷, dwóch jego członków: Jana Saskiego⁸ i Józefa Wodzyńskiego⁹, nadto niewymienioną z nazwiska żonę kościelnego). Poświadczył go i uwierzyłnił pieczęcią naczelnik powiatu kieleckiego w dniu 11 (23) lipca 1856 r.

⁴ Pełny tytuł tego dokumentu brzmi: Inwentarz *fundi instructi* kościoła parafialnego beneficjum w mieście Małogoszczu po śmierci X. Tomasza Świątkowskiego proboszcza na osobę W.X. Nestora Bierońskiego, wiceregensa seminarium kieleckiego, nowo ustanowionego proboszcza w Małogoszczu w roku 1856 sporządzony.

⁵ Stanisław Zygmuntowicz (1806–1866) – kapłan diecezji kieleckiej, wyświęcony w 1830 r. Początkowo pełnił funkcję wikariusza w Kurzelowie. W latach 1833–1866 był administratorem, a następnie proboszczem kościoła parafialnego w Złotnikach. W 1841 r. został mianowany poddziekanem, a w roku 1846 dziekanem diecezji kieleckiej. Por. ADK, Akta konsystorskie. *Status cleri* 1847–1929, sygn. OP-X/13, k. 1284–1285; *ibidem*, Akta konsystorskie ogólne. Życiorysy kapłanów 1835–1840, sygn. OP-X/3, k. 30.

⁶ Nestor Hygin Soter Bieroński (1816–1899) – kapłan diecezji kieleckiej i wieloletni wykładowca Seminarium Duchownego w Kielcach, proboszcz małogoski w latach 1855–1899. Biogram tego kapłana por. M. Karkocha, *Parafia Rembieszycy 1438–2012. Studium z dziejów społeczności lokalnej*, Łódź 2013, s. 357–359. Por. też ADK, Akta personalne ks. Nestora Bierońskiego 1842–1890, sygn. XB-19; *ibidem*, Akta konsystorskie. *Status cleri* 1847–1929, sygn. OP-X/13, k. 50–51; W. Giebartowski, *Ś.p. ks. Nestor Bieroński*, „Przegląd Katolicki” 1899, R. XXXVII, nr 18, s. 281–284; ks. S. Stuczeń, *Parafia małogoska i jej ostatni proboszcz ś.p. ks. prałat Nestor Bieroński*, „Przegląd Katolicki” 1899, R. XXXVII, nr 21, s. 328–330 oraz nr 22, s. 345–346; J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 273.

⁷ Jan Mieszkowski – właściciel wsi Cieśle, dzierżawca Leńnicy i Skorkowa. Por. Protokół wyboru Dozoru Kościelnego w Małogoszczu z 1859 r., ADK, Małogoszcz. Dokumenty różne z XIX wieku (luzem, nieuporządkowane), sygn. IIPM-I/6, k. 105.

⁸ Jan Saski (1810–1868) – kolator miejscowego kościoła, od 1854 r. dzierżawca rozległych dóbr rządowych w powiecie kieleckim, złożonych z 13 wsi i osad (Ruda, Wesola, Młynki, Zajączków, Krawczowskie, Laski, Miedzianka, Podpolichno, Chareżów, Gałęzice, Fanisławice, Fanisławiczki i Gnieździska), a wcześniej (w latach 1847–1852) właściciel pobliskiej wsi Mieronice. Jego mogiła znajduje się na cmentarzu parafialnym w Małogoszczu. Por. K. Zapałowa, *Rodzina Stefana Żeromskiego w Świętokrzyskiem*, Kielce 2003, s. 172 i n.; M. Karkocha, *Parafia Rembieszycy...*, s. 72, 75; oraz Protokół wyboru Dozoru Kościelnego..., k. 105–105v.

⁹ Józef Wodzyński – posiadacz realności w Małogoszczu. Por. Protokół wyboru Dozoru Kościelnego..., k. 105–105v.

Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Małogoszczu ma średniowieczną metrykę. Pierwsza wzmianka o tamtejszym kościele pochodzi z 1141 r. Budynek ten wraz z grodem został zniszczony przez Tatarów w 1259 r. Po przeniesieniu miasta na nowe miejsce wzniesiono kościół drewniany pw. św. Mikołaja bpa i św. Małgorzaty, dziewicy i męczennicy. W 1342 r. świątynię hojnie uposażył król Kazimierz Wielki, przekazując miejscowemu plebanowi Janowi i jego następcom zachodnią część miasta oraz rozległy kompleks gruntów, „począwszy od kościoła, lasy, bory, gaje ze wszystkimi pszczelnikami, pożytkami idąc na zachód słońca aż do rzeki zwanej Pierzchnicą [...]”¹⁰, nadto pobliską wieś Popowice. Nadanie uzupełnione zostało cłem królewskim z miast Małogoszcza, Kurzelowa i Chęciny, ściągającym co dziewiąty dzień, a także dwoma świątnikami spośród miejscowych mieszczan, których zadaniem była obsługa kościoła. Od tego czasu beneficjum małogoskie zaliczane było do bardziej dochodowych. A ponieważ było kolacji monarszej, przeważnie otrzymywali je wysocy dygnitarze duchowni lub osoby mile widziane na dworze królewskim¹¹.

Drewniany kościół przetrwał do końca XVI stulecia. Nie wiadomo, co się z nim stało. Prawdopodobnie uległ zniszczeniu wskutek starości i został rozebrany. Obecna świątynia powstała w latach 1591–1595 staraniem ks. Jakuba Biedy Chrostkowica (*vel* Chrostkowicza, Chrostka) (1560–1630), miejscowego mansjonarza, późniejszego proboszcza i dziekana małogoskiego¹². Konsekwował ją w 1595 r. biskup chełmiński i wieczysty administrator diecezji

¹⁰ Cyt. za: J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 171. Pełny polski przekład tego przywileju: *ibidem*, s. 170–174; znaczne fragmenty: M. Rawita-Witanowski, *Dawny powiat chęciński*, oprac. D. Kalina, Kielce 2001, s. 105–106. Tekst nadania w oryginale: J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 424–429; edycja źródłowa: *Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kuraś [dalej: ZDM], cz. 4 (*Dokumenty z lat 1211–1400*), Wrocław–Warszawa–Kraków 1969, s. 71–76, nr 927.

¹¹ J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 116–117; E. Kosik, *Parafia małogoska, [w:] W kasztelańskim Małogoszczu. Monografia historyczno-gospodarcza Małogoszcza i okolicy*, red. E. Kosik, Kielce 1994, s. 60–61; C. Hadamik, D. Kalina, E. Traczyński, *Miasto i gmina Małogoszcz*, Kielce 2006, s. 118–119; *Miasto i gmina Małogoszcz*, Kielce 2006 [seria: Dzieje i zabytki małych ojczyzn, red. R. Mirowski]; M. Rawita-Witanowski, *op. cit.*, s. 104, 108.

¹² J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 214–231; M. Rawita-Witanowski, *op. cit.*, s. 109–119; E. Kosik, *Chrostowice z Małogoszcza*, „Nasza Przeszłość” 1973, R. XL, s. 176–181; idem, M. Paulewicz, *Budowniczy Małogoszcza Jakub Bieda Chrostkowicz, [w:] W kasztelańskim Małogoszczu...*, s. 67–70; ks. S. Stuczeń, *Parafia małogoska i jej ostatni proboszcz ś.p. ks. prałat ks. Nestor Bieroński*, „Przełęcz Katolicki” 1899, R. XXXVII, nr 19, s. 296.

pomezkańskiej Piotr Tylicki (1543–1616)¹³. Jest to budowla orientowana, murowana z kamienia wapiennego i cegły, otynkowana, oszkarpowana na narożach. Ma jedną nawę na planie wydłużonego prostokąta, dwuprzęsłową oraz węższe i niższe od niej prezbiterium, także na planie wydłużonego prostokąta, trójpręsłowe, zamknięte trójbocznie. Przy prezbiterium od strony północnej mieści się zakrystia i niewielki skarbczyk, a przy nawie kaplica pw. Matki Boskiej Różańcowej oraz pięcioboczna przybudówka z kruchtą w przyziemiu i składzikiem na piętrze. Druga kaplica, dedykowana św. Annie, usytuowana jest od południa. Do kościoła przylega od zachodu masywna czworoboczna wieża, ukończona w 1624 r. Przed nią znajduje się przybudowana w 1894 r. kruchta¹⁴.

Publikowany poniżej dokument zawiera dość dokładny opis położenia, wyglądu i stanu kościoła parafialnego w połowie XIX stulecia, a także jego najbliższego otoczenia (dzwonnica, cmentarz przykościelny). Wynika z niego, że świątynia miała bogaty wystrój i wyposażenie wnętrza, na które składały się: ołtarz główny z cudowną figurą Pana Jezusa Ukrzyżowanego, pięć ołtarzy bocznych (w tym nieistniejący dziś ołtarz pw. św. Antoniego), dwa chóry, marmurowa chrzcielnica, ambona, konfesjonały, stalle, ławki oraz liczne obrazy. Była też dobrze zaopatrzona w naczynia liturgiczne, szaty i inne paramenty. Inwentarz wymienia: monstrancję srebrną pozłacaną, zdobioną wizerunkami Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja; dwa relikwiarze srebrne, w tym jeden z relikwiami drzewa Krzyża Świętego; pięć kielichów srebrnych wyzłacanych; sześć paten; trzy puszki na komunikanty; trybularz srebrny z łożką i łyżeczką; dwa krucyfiksy; naczynie na oleje święte; srebrną tacę z dwiema ampułkami; siedem lichtarzy mosiężnych i 20 cynowych; lampę srebrną z sześcioma łańcuszkami. Oprócz tego odnotowano: 10 wotów srebrnych i takie samo perizonium na wielkim ołtarzu; srebrną sukienkę na obrazie Matki Boskiej oraz trzy korony nad

¹³ Por. L. Łętowski, *Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich*, t. II (*Biskupi krakowscy*), Kraków 1852, s. 162–169; B. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. I, Kraków 1998, s. 520–521; S. Achremczyk, R. Marchwiński, J. Przeracki, *Poczet biskupów warmińskich*, Olsztyn 1994, s. 125–127; P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce w latach 965–1999*, Warszawa 2000, s. 458.

¹⁴ J. Wiśniewski, *op. cit.*, s. 118–119; E. Kosik, *op. cit.*, s. 63; C. Hadamik, D. Kalina, E. Traczyński, *op. cit.*, s. 176–177; *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. III (*Województwo kieleckie*), red. J.Z. Łoziński, B. Wolff, z. 3 (*Powiat jędrzejowski*), oprac. T. Przytkowski, Warszawa 1957, s. 18.

statuami Maryi, Pana Jezusa i św. Anny. Ujęto w spisie: tackę błaszaną i dwa kociołki na wodę święconą, dwie formy z żelaza do pieczenia opłatków; taką samą liczbę „cyrkularzów” na komunikanty; pięć feretronów z obrazami; 12 dużych chorągwi „różnego koloru i materii”, pięć małych i jedną pogrzebową; baldachim „materialny z frędzlami szychowymi”; trzy dzwony z 1655 r. i jeden z 1639; sygnaturkę na kościele oraz 10 dzwonek ołtarzowych.

Opisano ogółem 19 ornatów białych, 15 czerwonych, pięć fioletowych, dwa zielone i sześć czarnych, cztery dalmatyki w różnych kolorach, dziewięć kap oraz dwie infuły biskupie. Wyszczególniono ponadto dziewięć alb, dwie komże dla księży i cztery dla ministrantów, dwa paski do alb, 13 humerałów, umbraculum, 60 obrusów na ołtarze, dwie sukienki na puszki, 16 różnych firanek, antepedium, 17 ręczników do ołtarza i cztery do lawaterza, sześć efodów, a z bielizny kielichowej 10 puryfikaterzy, 33 korporaly oraz kilka welonów (velów), palk i burs. W końcowej, niepublikowanej tu części opisu znalazł się wreszcie wykaz ksiąg i dokumentów kościelnych przechowywanych w bibliotece parafialnej. Obejmuje on ponad 120 prac z zakresu religii i teologii, głównie w języku łacińskim, a także 83 dokumenty (m.in. zaginiony dziś akt erekcji świątyni parafialnej, prezentę na probostwo małopolskie dla ks. Jakuba Biedy Chrostkowica oraz przywileje monarsze: Kazimierza Wielkiego z 1343 r., Władysława Jagiełły z 1403 r. i Augusta II Sasa z roku 1724).

Omawiane źródło przynosi również ważne informacje na temat stanu kościoła i dzwonnicy. Oba obiekty wymagały „spiesznej reperacji”. Należało przeprowadzić remont zewnętrzny i wewnętrzny świątyni, sprawić nowe posadzki i okna, zmienić pokrycie dachu nawy i prezbiterium, jak również naprawić dach na wieży kościelnej, który „lada dzień grozi niebezpieczeństwem zawalenia się”. Reperacji wymagał zegar na wieży („zupełnie nieczynny”), schody na chór i wieżę oraz „odstrojone i zdezelowane” organy. Wszystkie ołtarze trzeba było odmalować i na nowo pozłocić (ołtarz pw. św. Mikołaja tak dalece był zniszczony, „iż go zupełnie rozeznac nie można”). Odnowienia potrzebował też mur okalający cmentarz przykościelny i drewniana dzwonnica.

* * *

Edycja dokumentu została opracowana zgodnie z wymogami instrukcji wydawniczej¹⁵. Zmodernizowano więc pisownię źródła, zachowując jednak jego cechy językowe. Poprawiono także interpunkcję, głównie przez dodanie przecinków i kropek kończących zdanie w miejsce myślników stosowanych w podstawie wydania. Dwukropek, jako znak kończący skrót, zamieniono na kropkę. Samogłoski „i”, „y” oraz spółgłoskę „j” oddano zgodnie z aktualnie obowiązującymi zasadami. To samo tyczy się stosowania litery „ó”. Podwojone głoski „ff”, „ll”, „mm” i „pp” zastąpiono pojedynczymi, np. w słowach „effecta”, „stella”, „massyw”, „apparaty”. Wstawiano również – tam, gdzie jest to wymagane – litery diakrytyzowane, takie jak „ę”, „ó”, „ś”, rzadziej „ż”. Uwspółcześniono pisownię wyrazów zakończonych w rękopisie na -em i -emi, np. „zielonem”, „sosnowemi” zmieniono na „zielonym”, „sosnowymi”. Usunięto literę „x”, zastępując ją dwuznakiem „ks” (np. w słowach „axamitny”, „kru-cyfix”). Wyrazy „sychowy” i „wrzeciąż” oddano zgodnie z regułami dzisiejszej pisowni jako „szychowy” i „wrzeciądz”. Wobec niekonsekwencji spisującego inwentarz w stosowaniu słowa „ksiądz”, które było skracane do „X” lub zapisywane w pełnej formie jako „Xiadz”, zastosowano skrót w każdym przypadku. Również zgodnie z obecną praktyką użyto wielkich liter. Wyrazy, które odbiegają od współczesnej pisowni, a nie zostały poprawione przez wydawcę, opatrzone skróconym *sic* w nawiasie kwadratowym [s] dla upewnienia czytelnika o zgodności tekstu wydanego z podstawą. W takich samych nawiasach ujęto początek danej strony w oryginale, rozwiązano skróty, zaznaczono miejsca nieczytelne, wreszcie uzupełniono opuszczone przez pisarza litery. W źródle występuje zmiana ręki oraz dopiski na marginesie i pod tekstem. Wszystko to zostało oznaczone przypisami tekstowymi. W przypisach rzeczowych objaśniono trudniejsze terminy z zakresu włókiennictwa. Zachowano podkreślenia wyrazów, a także układ tekstu znajdujący się w rękopisie. W edycji występują następujące skróty: S. – Święty, Święta; X. – Książ; W.X. – Wielmożny Książ.

¹⁵ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.

Opisanie kościoła i jego ozdób

Or.: Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Małogoszcz. Dokumenty różne z XIX wieku (luzem, nieuporządkowane), sygn. IIPM-I/6, k. 49v–59.

[k. 49v] Kościół parafialny w mieście Małogoszczu pod tytułem Najświętszej Marii Panny Wniebowzięcia położony jest w tyle miasta przy ulicy Włoszczowskiej, w okręgu osobnym cmentarza niewiele rozległego, murem potrzebującym wielkiej reperacji w około obwiedzonego. Na cmentarzu znajduje się dzwonnica od strony wschodniej, w bliskości bramy wystawiona, na dziewięciu słupach dębowych, boki dzwonnicy tarciami obite, dach kryty gontem, cała dzwonnica potrzebuje znacznej reperacji. Wśród cmentarza znajduje się kościół w krzyż postawiony, z kamienia wapiennego masyw murowany, z wieżą znacznie nad kościół wzniesioną, nad wierzchem tej wieży znajduje się krzyż żelazny ^ajuż znacznie pochylony^a, wewnątrz wieży umieszczony jest zygar [s] bijący godziny, lecz dziś zupełnie zniszczony. Wierzch wieży tak jest zniszczony, iż lada dzień grozi niebezpieczeństwem zawalenia się. ^aCały kościół dachówką jest pokryty, lecz dach z powodu przegnicia krokiew zupełnego potrzebuje przestawienia, z powodu zacieków cały kościół wewnątrz i zewnątrz spiesznej potrzebuje reperacji^a. Wejścia do tego kościoła są dwa^b, pierwsze od strony zachodniej pod wieżą formującą kruchtę, drugie od strony północnej przez drugą kruchtę. W wejściu pierwszym znajduje się kruchta przymurowana do wieży, z której wchodzi się do kościoła drzwiami podwójnymi sosnowymi, żelazną blachą i prętami żelaznymi krzyżowo opatrzonymi, na czterech zawiasach i hakach żelaznych umocowanymi, zamykającymi się na zasuwę drewnianą i kłódkę – drzwi te bardzo źle są osadzone i z tego powodu szparami wielki przeciąg [k. 50] w kościele sprawiają. Przy wchodzie jest próg z kamienia ciosowego, wchodząc do kościoła przez uformowany pod wieżą przysionek, w którym znajduje się posadzka z kamienia ciosowego, bardzo zła, pod chórem trzy gradusy¹ częścią z drzewa, częścią z kamienia ułożone. Chór drewniany na dwóch filarach z drzewa sosnowego wspierający się, na którym umieszczony jest organ średniej wielkości, o czterech głosach drewnianych, a pięciu w nowych, z trzema miechami, cały organ ze wszystkim odstrojony i zdezelowany wymaga spiesznej reperacji.

^{a-a} Zakreślone ołówkiem.

^b Dopisane pod wierszem ołówkiem: „trzy”.

¹ Czyli stopnie.

Drugi wchód od strony północnej jest przez kruchtę do kościoła przymurowaną, do której wchodzi się drzwiami podwójnymi, sosnowymi, z okienkami na kłódkę zamykanymi. W kruchcie jest posadzka z cegły, ^c„zupełnie zła”, po prawej stronie znajdują się drzwi z drzewa sosnowego na hakach i zawiasach żelaznych, z zamkiem, wrzeciędzem i skoblami. Za tymi drzwiami znajdują się schody na chór w złym stanie, z chóru wchodzi się schodami zupełnie zdezelowanymi na wieżę [s]^d; z kruchty tej wchodzi się do kościoła drzwiami sosnowymi, blachą i prętami żelaznymi krzyżowo opatrzonymi, na trzech zawiasach i hakach żelaznych, z antabą żelazną w środku odrzwi, z zamkiem dużym żelaznym na trzy rygle się zamykającym. Wchodząc do kościoła, nad drzwiami dopiero wspomnionymi [s] znajduje się chórek mały drewniany^e, ^ana dwóch słupach drewnianych wsparty i z chórem większym się łączący, chórek ten znacznie jest zdezelowany^a. ^fW kościele jest posadzka z kamienia ciosowego zupełnie zła^f, po obydwóch stronach kościoła znajdują się kaplice, jako to: po prawej stronie kaplica S^{tei} Anny, a po lewej kaplica Matki Boskiej, w tych kaplicach są posadzki częścią z kamienia, częścią z cegły ułożone, zupełnie złe^g. Do prezbiterium [k. 50v] wchodzi się przez jeden gradus kamienny, na którym znajduje się posadzka kamienna, także zła^h, dalej ku wielkiemu ołtarzowi jest gradus murowany, następnie posadzka murowana wymagająca przerzuceniaⁱ. W całym korpusie kościoła znajduje się dziesięć okien większych, podłużnych i dwa mniejsze w kaplicach, szkło po większej części gradem wybite, a rama [s] przegniła^j.

W kaplicy S^{tei} Anny, po prawej stronie ołtarza, znajdują się drzwi do skarbczyka poza ołtarzem będącego, drzwi są drewniane, blachą i żelaznymi prętami krzyżowo okute, na dwóch zawiasach żelaznych, z zamkiem, wrzeciędzem i skoblem, w skarbczyku posadzka z cegły zła.

Po lewej stronie prezbiterium [w] bliskości wielkiego ołtarza jest zakrystia, do której są drzwi żelazne z prętami żelaznymi,

^{c-c} Podkreślone ołówkiem, powyżej nadpisano: „Obecnie murowana z kamienia”.

^d Nadpisano ołówkiem: „obecnie nowymi”.

^e Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie z kamienia(?)”.

^{f-f} Podkreślone ołówkiem.

^g Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie zupełnie dobre”.

^h Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie nowa”.

ⁱ Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie nowa”.

^j Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie ramy nowe – okna zupełnie dobre”.

w kratę opatrzone, na dwóch zawiasach, hakach żelaznych, przy nich znajduje się wielki zamek o jednym ryglu – wrzeciędz i skobel do zamykania na kłódkę. Wchód do zakrystii jest przez próg kamienny, w zakrystii posadzka z cegły zła. Okno w złym stanie, z kratą żelazną^k. Po prawej stronie w zakrystii są drzwiczki małe, drewniane, na dwóch zawiasach żelaznych, [ze] skoblem i wrzeciędzem, prowadzące do małego skarbczyka, w którym jest posadzka z kamienia zła^l, po lewej zaś stronie w zakrystii, po trzech gradusach murowanych, jest wejście do skarbcza zamykanego na drzwi drewniane, blachą, prętami żelaznymi okute, na dwóch zawiasach i hakach żelaznych, z zamkiem, dwiema wrzeciędzami i skobkami, w skarbcu tym jest podłoga z desek zła i okienko z dwoma kratami żelaznymi^m.

Wewnętrzne ozdoby kościoła

1. Ołtarz wielki. Do wielkiego ołtarza wchodzi się po trzechⁿ [k. 51] gradusach murowanych, mensa murowana, na niej wielki ołtarz drewniany z figurą Pana Jezusa Ukrzyżowanego, cały ołtarz jest snycerską robotą wyrobiony i złożony, lecz wymaga zupełnego odmalowania i złocenia^o. Cyborium drewniane, stolarską robotą ordynarną wyrabiane, potrzebuje zupełnego odświeżenia, na wierzchu cyborium są dwie figury: S. Piotra i Pawła^p.

[2.] Ołtarz S. Jakuba Apostoła. Idąc od wielkiego ołtarza, po prawej stronie znajduje się ołtarz pomniejszy, do którego wchodzi się po dwóch gradusach kamiennych, bardzo niewygodnych. Mensa kamienna, na której jest ołtarz drewniany – obok obrazu S. Jakuba, po dwóch stronach, między małymi kolumnami malarsko złożonymi, znajdu[ja] się dwie figurki świętych. Cały ołtarz potrzebuje zupełnego przestawienia i odnowienia^r.

^k Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie nowe, obecnie w dobrym”.

^l Dodane na marginesie ołówkiem: „Skarbczyk ten przerobiony na przedsiemek”.

^m Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „Obecnie skarbiec zupełnie przerobiony, podłoga dębowa, schody kamienne”.

ⁿ Dopisane pod wierszem ołówkiem: „obecnie po 4”.

^o Nadpisane nad wierszem ołówkiem: „obecnie odnowione(?)”.

^p Dopisane z boku ołówkiem: „Cyborium obecnie nowe, odpowiednio do całego ołtarza złożone”.

^r Dopisane z boku ołówkiem: „zupełnie odnowiony – obraz nowy”.

^u W źródle: „znajdującym”.

[3.] Ołtarz S. Mikołaja. Naprzeciwko ołtarza S. Jakuba jest także sam ołtarz S. Mikołaja, znajdujący^u się w takimże stanie, jak poprzedni, z tą różnicą, że sam ołtarz S. Mikołaja tak jest zdezelowany, iż go zupełnie rozeznac nie można^s.

[4.] Ołtarz S. Anny. Znajduje się w kaplicy, wchodzi się do niego po trzech gradusach marmurowych, mensa murowana. Ołtarz drewniany, snycerską robotą wyrabiany, wyzłacany, wymaga zupełnego odnowienia. W ołtarzu są trzy figury złożone, nad którymi znajdują się trzy srebrne korony^t.

[5.] Ołtarz Matki Boskiej. Znajduje się w kaplicy, do której się wchodzi po dwóch gradusach murowanych. Mensa murowana, na tej znajduje się ołtarz malowany o dwóch kolumnach, snycerską robotą wyrabianych i wyzłacanych, hakami podziurawionych, a lampami pokopconych [s]. Na obrazie Matki Boskiej przymocowana jest sukienka i korona z blachy [k. 51v] srebrnej, zanieczyszczonej, zaszuwa na płótnie malowana z wyobrażeniem S. Wojciecha^u.

[6.] Ołtarz S. Antoniego. W tej samej kaplicy znajduje się ołtarz mały, do którego jest gradus jeden drewniany, zupełnie zły, mensa drewniana, na tej ołtarz mały z obrazem S^{go} Antoniego na płótnie malowany i sukienką z blachy miedzianej. Ołtarz ten równie jak wszystkie inne wymaga zupełnej reperacji. W części prezbiterium, idąc od w[ielkiego] ołtarza, po lewej stronie znajduje się ambona drewniana stolarskiej roboty, snycerskimi sztukami ozdobiona, również w złym stanie, do tej ambony są schodki łączące się z wielką stelą^v.

Aparaty kościelne^w

[tabela na stronach 336–358]

^s Dopisane pod wierszem ołówkiem: „Obecnie odnowiony. Obraz nowy”.

^t Dopisane z boku ołówkiem: „odświeżony”.

^u Dopisane z boku ołówkiem: „Sukienka nowo odzłocona”.

^v Dopisane pod wierszem ołówkiem: „Ołtarz obecnie zupełnie nowy i nowe obrazy”.

^w Dopisane z boku ołówkiem: „Nota”.

№	Opis przedmiotu i jego przeznaczenia	Materiał	Waga	Wartość
	<p>Wszystkie przedmioty te same a także do tego wszystkiego należy uważać a także i dla nich to wszystko w końcu może być użyte do tego i także i manipulacje manie słowne z górnymi zychowanymi i także do tego - i także do tego i także do tego i także do tego i także do tego</p> <p><u>Dzielniki</u></p>			
1.	<p>2. Dalmatyńska para jedwabnych Różowych gąsienic srebrne mi, obszytych wstążką srebrną</p> <p><u>Świecy Czerwone</u></p>	<p>Stela i dawa Manipulacje wstążka srebrna</p>		2.
1.	<p>1. Świeca szmaragdowa barokowa srebrnego koloru, białej gładzi kami zychowanymi i także i wstążką srebrną</p>	<p>Bez Srebrny</p>		2.
2.	<p>2. Świeca Różowa szmaragdowa lankami srebrnymi obszyta wstążką srebrną</p> <p><u>Ornaty koloru fioletowego</u></p>	<p>Bez Srebrny</p>		4.
1.	<p>1. Ornat fioletowy szmaragdowy białej szkieletowej haftu w niebieskim kolorze jedwabnym i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także i także</p>	<p>Rekwizyta wstążka wstążka wstążka wstążka</p>		2.

Inwentarz fundi instructi probostwa w Małogoszczu z 1856 r.
 Fot. M. Karkocha

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
<u>Ornaty koloru białego</u>					
1	Ornat biały na tle aksamitnym, białym złotem i jedwabiem tkany, z galonkami ² żółtymi, w stanie dosyć dobrym	Stuła srebrna dobierana ³ i manipularz	3	–	Brak [.] ^x rekwizytów
2	Ornat z materyi, parter, galony szychowe białe w kwiaty srebrne i jedwabne różnego koloru, w stanie złym	Stuła i manipularz złe, wel[um], pal[ka] i bur[sa] mier[ne]	1	–	
3	Ornat biały atlasowy, włóczką w kwiaty haftowany, z galonami żółtymi szychowanymi ⁴ , w stanie dobrym	rekwizyta [s] kompletne, nieco poprzecierane	1	20	
4	Ornat z materii, parter z kolumną białą w kwiaty srebrne, boki zielone z galonami srebrnymi, w stanie dobrym	Stuła i mani[pularz] nieco poprzecie[rane], welum i palka w stanie dobrym, bursa dobrana zła	6	–	
5	[k. 52] Ornat biały parterowy ⁵ z kolumną żółtą [w] kwiaty srebrne i kolorowe boki, parterowe, ciemne, wazony srebrne w kwiaty kolorowe, jedwabne, galony szychowe, żółte koło kolumny, a na około białe, w stanie dobrym	Stuła, manip[ularz] nieco poprzecierane, welum, bursa, palka w stanie dobrym	5	–	

6	Ornat biały atlasowy, niebieskie kwiaty z galonami szychowymi żółtymi, w stanie miernym	Stuła, mani[pularz], wel[um], bursa i palka w stanie miernym	1	20	
7	Ornat żółty gredyturowy ⁶ w kwiaty różnego koloru, z galonami szychowymi żółtymi	Stu[ła] i mani[pularz] w stanie d[ość] dobrym, wel[um], bursa, pal[ka] w stanie miernym	4	–	
8	Ornat na tle szamua ⁷ w kwiaty różnego koloru, z galonkami żółtymi naokoło, w środku białymi, wytarty, ale poreperowany, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie średnim	1	20	Brak reszty rekwizytów
9	Ornat biały parterowy z kolumna bladuróżową, z galonami szychowymi złotymi, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie złym	1	20	Brak reszty rekwizytów
10	Ornat atlasowy na tle niebieskim, w kwiaty białe i niebieskie, z galonami szychowymi białymi, w stanie dosyć dobrym	Stuła i mani[pularz] w stanie d[osyć] dobrym. Wel[um], bur[sa] i pal[ka] w st[anie] dobrym	1	–	
11	Ornat raszowy ⁸ w pasy żółtego koloru, tasiemkami czerwonymi obszyty, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie złym	–	75	Brak reszty rekwizytów
12	Ornat z materii wełnianej w kwiaty różnego koloru, przerabiany szychem, frędzlami ⁹ naokoło obszyty, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie złym	–	75	Brak reszty rekwizytów
13	Ornat w gatunku i obszyciami [k. 52v] jak w pozycji 12 opisany, w stanie miernym	Stuła i manipularz [k. 52v] w stanie miernym	–	75	Brak reszty [k. 52v] rekwizytów

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
14	Ornat na dnie białym atlasowym, z kolumną żółtą aksamitną w kwiaty różnego koloru, w sta[nie] średnim	Stuła i mani[pularz] poprzecierane, welum, bursa i palka w stanie d[osyć] dobrym	-	40	
15	Ornat z materii, parter w kwiaty różnego koloru, z galonami białymi, w stanie dobrym	Oprócz stuły, której brak, rekwizyta [s] inne dobre	-	40	
16	Ornatów cztery białych, zupełnie złych, kwalifikujących się do połatania innych ornatów i do dorobienia brakujących rekwizytów <u>Uwaga.</u> Znajdują się nadkompletne dwa welony, dwie bursy i dwie palki w stanie miernym, jeden welon, bursa i palka w stanie dobrym i dwie stuły w stanie średnim ^z .	Bez rekwizytów	-	30	
<u>Dalmatyki</u>					
1	Dalmatyk para jedna gredyturowych, w kwiaty atlasowe i niebieskie, z galonami żółtymi szychowymi, w stanie miernym	Brak stuł i manipularzy	2	50	
2	Dalmatyk para jedna gredyturowych, w kwiaty srebrne i jedwabne różnego koloru, boki zielone, galony szychowe białe, w stanie średnim	Brak stuł i manipularzy	3	-	

<u>Kapy</u>					
1	Kapa biała na dnie zielonym, parter w kwiaty srebrne i jedwabne różnego koloru, galony szychowe białe, kolumny białe, parterowe, duże [k. 53] klamerki i dwa kółka srebrne, w stanie średnim		2	-	
2	Kapa biała atlasowa w kwiaty zielone, z kolumną adamaszkową, z galonami szychowymi żółtymi, na haftkę żelazną zapinana, w stanie złym		1	-	
3	Kapa biała parterowa, w kwiaty różnego koloru, kolumny parterowe białe w kwiaty zielone i czerwone, z galonami szychowymi żółtymi, w stanie średnim	Bez stuły	2	-	
4	Kapa biała z materii jedwabnej morowej ⁹ żółtej, pas i kaptur akksamitny, koloru fioletowego, galony żółte szychowe, klamerki mosiężne, w stanie dobrym, na zapięciu znajduje się przszyta brożka mosiężna połączana z emalią białą ^{aa}		5	-	
<u>Ornaty koloru czerwonego</u>					
1	Ornat czerwony parterowy, jedwabny, z kolumną w tulipany niebieskie i róże na dnie lamy ¹⁰ szychowej, galonkami szychowanymi obszyty, dość w dobrym stanie	Rekwizyta [s] wszystkie w stanie miernym	4	-	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
2	Ornat czerwony gredyturowy, w małej części szychem przerabiany, kolumna w kwiaty niebieskie i [k. 53v] czerwone, z galonami szychowymi żółtymi, w stanie miernym	Stuła i manipularz w stanie miernym. [k. 53v] Welum, palka, bursa brakuje	3	–	
3	Ornat czerwony jedwabny, srebrem przerabiany, kolumna w kwiaty srebrnymi nitkami około obszywanymi, galony sychowe żółte, w stanie niezłym	Rekwizyta [s] w stanie złym, bursy brakuje	1	–	
4	Ornat czerwony parterowy, jedwabny, z kolumną nitkami srebrnymi haftowany, w kwiaty czerwone, zielone i niebieskie, galonkami białymi szychowymi obszyty, w stanie zupełnie złym	Manipularz, stuła zupełnie złe, resztę rekwizytów brakuje	–	75	Kwalifikuje się do połączania innych aparatów, skomponowania rekwizytów
5	Ornat czerwony z materyi jedwabnej, cokolwiek srebrem przerabiany, kwiaty adamaszkowe czerwone i zielone, kolumna atlasowa w pasy, galonami półjedwabnymi i półzłotymi obramowany, w stanie średnim, z manipularzem	Manipularz w stanie złym, resztę rekwizytów brakuje	–	75	Z powodu wypłowienia kwalifikuje się do ornatów białych
6	Ornat parterowy czerwony, z kolumną szychem haftowaną, z wyobraże-	Stuła i manipularz w stanie złym, resztę rekwizytów brakuje	1	–	

	niem Zbawiciela ukrzyżowanego, galonkami szychowymi żółtymi obszyty, w stanie złym				
7	Ornat czerwony na tle adamaszkowym w kwiaty, złotem wyszywany, kolumna na tle srebrnym, kwiaty duże, złotem wyszywane, galony złote i szychowe, w stanie średnim	Bez rekwizytów	2	-	
8	[k. 54] Ornat czerwony rojowy ¹¹ , jedwabny, z galonami srebrnymi, w stanie średnim	Rekwizyta [s] wszystkie w stanie śred[nim]	2	-	
9	Ornat czerwony parterowy, w kwiatki żółte i srebrne, z kolumną białą parterową, w róże, z galonami żółtymi, w stanie średnim	Welum w stanie średnim, resztę rekwizytów brakuje	1	-	Wypełniony
10	Ornat czerwony atlasowy z kolumną na tle szychowym białym, w kwiaty żółte, galonkami białymi szychowymi obszyty, w stanie dobrym	Stuła i manipularz dobre, resztę rekwizytów brak	3	-	
11	Ornat czerwony morowy, tasiemkami jedwabnymi palionymi ¹² obszywany, w stanie zupełnie złym	Brak rekwizytów	-	15	Kwalifikuje się do reperatury innych aparat[ów]
12	Ornat czerwony tkaniny wełnianej, z kolumną na formę krzyża, z materyi jedwabnej, w różne kwiaty, tasiemką kamelerową ¹³ , zieloną obszywany, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie średnim, resztę rekwizytów brakuje	-	30	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
13	Ornat morowy koloru popielatego, w małej ilości nitkami srebrnymi przerabiany, z kolumną czerwoną morową, nitkami żółtymi przerabianą, z galonkami szychowymi, w stanie złym	Stuła i manipularz dobierane, resztę rekwizytów brakuje	–	15	
14	Ornat czerwony na tle adamaszkowym, w kwiaty atlasowe, galonkami białymi szychowymi obszuty, w stanie dobrym	Rekwizyta [s] wszystkie w stanie dobrym	2	–	
15	Ornat czerwony adamaszkowy, w kwiaty drobne atlasowe, galonami białymi szychowymi obszuty, w stanie dobrym.	Rekwizyta [s] czerwone, aksamitne, podrabiane, dobre	2	–	
	<p><u>Uwaga:</u></p> <p>na dopełnienie rekwizytów do powyższych aparatów znajduje się: a) welum jeden na tle żółtym w kwiaty atlasowe czerwone, bez galonków; b) stuła i manipularz manszestrowe¹⁴, galonami szychowymi obszute, dobre; c) trzy stuły przecierane; d) manipularz jeden; e) bursy dwie i palka jedna^{ab}</p>		1	–	

<u>Dalmatyki</u>					
1	Dalmatyk para jedwabnych rojowych, galonkami srebrnymi obszywanymi, w stanie średnim	Stuła i dwa manipularze w sta[nie] średnim	2	–	
<u>Kapy czerwone</u>					
1	Kapa tkaniny bawełnianej w różnego koloru kwiaty, galonkami szychowymi żółtymi obszywana, w złym stanie	Bez stuły	4	–	
2	Kapa rojowa czerwona, galonkami srebrnymi obszyta, w stanie średnim ^{ac}		2	–	
<u>Ornaty koloru fioletowego</u>					
1	Ornat fioletowy z materyi jedwabnej, w kwiaty haftowane różnego koloru, jedwabne i szychowe żółte, z kolumną białą morową, z galonami żółtymi szychowymi, w stanie dobrym	Rekwizyta [s] wszystkie w stanie dobrym	2	–	
2	[k. 55] Ornat fioletowy różowy w kwiaty różne, tasiemkami żółtymi jedwabnymi obszywany, w stanie średnim	Stuła i manipu[larz] w stanie średnim, resztę rekwizytów brakuje	1	–	
3	Ornat fioletowy pół adamaszkowy, częścią złotem przerabiany, z kolumną atłasową czerwoną, w kwiaty jedwabne różnego koloru, z szychowymi żółtymi galonkami, w stanie złym	Stuła i manipularz dobierane, resztę brakuje	1	–	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
4	Ornat fioletowy aksamitny z kolumną na bawełnie, złotem przerabiany, w kwiaty, z galonkami białymi szychowymi, w stanie średnim	Stuła i manipularz złe, resztę brakuje	-	75	
5	Ornat fioletowy mory ordynaryjny, z kolumną kamelerową niebieską, taśmami bawełnianymi obszywany, w stanie zupełnie złym. Nadkomplety welum, bursa i palka w stanie dobrym	Bez rekwizytów ^{ad}	-	15	
<u>Kapy</u>					
1	Kapa fioletowa rojowa w kwiaty różne, taśmami żółtymi jedwabnymi obszywana, w stanie średnim		3	-	
<u>Ornaty koloru zielonego</u>					
1	Ornat parterowy zielony, z kolumną parterową czerwoną, po bokach tasiemka półjedwabna, a kolumna galonkiem szychowym żółtym obszyta, w stanie średnim	Stuła i manipularz w stanie średnim, resztę rekwi[zytów] brakuje	1	-	
2	Ornat kitajkowy ¹⁵ zielony, z kolumną morową w paski różnego koloru,	Stuła i mani[pularz] w stanie miernym, resztę [k. 55v] rekwi[zytów] brakuje ^{ac}	1	-	

	galonkami szychowymi żółtymi obszywany, [k. 55v] w stanie miernym				
<u>Ornaty koloru czarnego</u>					
1	Ornat manczestrowy ^{af} gładki, z kolumną czarną jedwabną, w kwiaty różnokolorowe, galonami szychowymi żółtymi obszyty, w sta[nie] dobrym	Stuła i mani[pularz] z galon[ami] żółtymi, resztę rekwizytów] galon[em] biał[ym] obszyte, komple[tnie] dobre	3	–	
2	Ornat manchesterowy gładki, z kolumną jedwabną żółtą, szychem białym i żółtym wyszywana, galonkami żółtymi obszyty, w stanie dosyć dobrym	Stuła i manipularz dobre, resztę brakuje	2	–	
3	Ornat morowy czarny, z kolumną w różne kwiaty jedwabne srebrne, w stanie średnim	Rekwizyta [s] wszystkie w stanie średnim	1	50	
4	Ornat czarny atlasowy w kwiaty, z galonami szychowymi żółtymi, w stanie złym	Rewkizyta [s] wszystkie złe	–	30	
5	Ornat kamelerowy czarny, z kolumną żółtą jedwabną, półjedwabnymi taśmami obszyty, w stanie zupełnie złym	Bez rekwizytów	–	15	
6	Ornat czarny wełniany, z kolumną na tle szychowym białym, w kwiaty jedwabne, galonami szychowymi białymi obszyty, w stanie dosyć dobrym	Stuła i manipularz w stanie dosyć dobrym, resztę brak ^{ag}	1	–	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
<u>Dalmatyki</u>					
1	Para dalmatyk manczestrowych gładkich, galonkami białymi szychowymi obszytych, w stanie dobrym [k. 56]	Bez rekwizytów	3	–	
<u>Kapy</u>					
1	Kapa czarna morowa jedwabna, w kwiaty srebrne i jedwabne różnego koloru, z galonkami szychowymi białymi, w stanie dobrym	Bez stuły ^{ah}	3	–	
2	Kapa wełniana czarna gładka, galonkami szychowymi obszyta, w stanie dosyć dobrym	Ze stułą	2	–	
3	Stuła jedna i dwa manipularze w stanie średnim, mogący być użyte do dalmatyk. Stuła jedna do słuchania spowiedzi, w stanie średnim. Stuła do słuchania spowiedzi fioletowych, zielonym kitajem podszytych, w stanie dobrym sześć.		45	–	

<u>Infuły biskupie</u>					
1	Infuła z materyi białej, rześisto kwiatami srebrnymi ozdobiona, po bokach w formie galona, srebrem i żółtym haftowana, w stanie dobrym		7	50	
2	Infuła fioletowa na półlamie srebrnej, złotem haftowana, kompletna, w stanie dobrym		5	–	
<u>Sukienki z puszek</u>					
1	Sukienka materyi jedwabnej, złotem przerabiana, z galonami szychowymi, w stanie miernym		–	15	
2	Sukienka materyi białej w kwiaty, z galonami białymi szychowymi, w stanie złym [k. 56v]		–	10	
<u>Firanki</u>					
1	Firanka ząbkowa jedna, połatana, w stanie złym	W stanie złym			Kwalifikuje się na firankę, ale raczej przykrycie ołtarza
2	Firanka krepowa ¹⁶ niebieska, włóczką poszywana	W stanie średnim	–	3	
3	Firanki niebieskie jedwabne z galonkiem srebrnym	W stanie złym			Kwalifikują się do użycia na jakie reperacje

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
4	Firanki jedwabne żółte, wypłowiałe, z galonkiem szychowym	W stanie złym			
5	Firanezki małe jedwabne czerwone, wypłowiałe	W stanie średnim			Kwalifikuje się do podszycia stół lub manipu[larzy]
6	Firanki tiulowe cerowane białe, z galonkiem szychowym	W stanie dobrym			
7	Firanki siatkowe, sznurkiem wełnianym czerwonym obszywane	W st[anie] dobrym, w kilku miej[scach] p[rzez] myszy podziura[wione]			
8	Firanki czerwone kitajkowe, galonkiem szychowym obszyte	W stanie średnim	-	5	
9	Firanki jedwabne czerwone w kratki, z frędzlami jedwabnymi	W stanie dobrym	-	10	
10	Firanki z pasa polskiego, kartonowe ¹⁷ , wypłowiałe	W stanie średnim	1	50	
11	Firanki wełniane niebieskie, galonkiem szychowym obszyte	W stanie średnim	-	15	
12	Firanki muślinowe w kratkę, siatkę, galonkiem szychowym obszywane	W stanie dobrym	-	15	Oprócz obok wyszczególnionych firanek znajduje się jeszcze wiele innych nie ma-

					jących żadnej ceny, w ogólności firanki w tym kościele na ołtarzach zupełnie miejsca mieć nie powinny, ponieważ zakrywają piękną rzeźbę ołtarzy
13	Firanki muślinowe białe małe	W sta[nie] dobrym			
14	Firanki muślinowe białe, siateczką i galonkiem obszyte	W stanie dobrym	-	10	
15	Firanki bengalowe ¹⁸ różowe, galonkiem szychowym obszyte	W stanie średnim			
16	Firanki tiulowe, galonkiem szychowym obszyte, małe [k. 57]	W stanie miernym	-	2	
<u>Antepedia</u>					
1	Antepediów materiałowych złych sztuk dwie, a jedno zupełnie złe, nie do użycia				
<u>Bielizna</u> <u>Alby</u>					
1	Alba muślinowa koronką obszyta	W sta[nie] złym	-	30	
2	Alba kartonowa siatką obszyta	W sta[nie] dobrym	-	40	
3	Alba kartonowa siatką obszyta	Nadbutwia[ła]	-	-	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
4	Alba kartonowa siatką obszyta	W sta[nie] średnim	–	15	
5	Alba płócienna siatką obszyta	Dobra	–	75	
6	Alba płócienna siatką obszyta	W sta[nie] średnim	–	50	
7	Alba płócienna perkalem koloro- [wym] obszyta	W sta[nie] dobrym	–	75	
8	Alba płócienna muślinem obszyta	W stanie dobrym	–	75	
9	Alba płótna grubego siatką obszyta	W stanie dobrym	–	49 ^{ai}	
<u>Komże</u>					
1	Komży księżych płóciennych dwie	Średnim	–	15	
2	Komeszek dla chłopców płócie- n[nych] cztery	Średnim	–	30	
<u>Obrusy z ołtarzy</u>					
1	Obrusów cienkich dobrych pięć	Dobre	2	–	
2	Obrusów grubych dobrych trzy	Dobre	1	20	
3	Obrusów grubych dwadzieścia dwa Nr 22	Średnim	2	–	

4	Obrusów średnich dwadzieścia N. 20 ^{aj}	Średnim	1	10	
5	Obrusów rozmaitych złych kwalifikujących się do reperacji innych obrusów, tudzież do przerobienia na humerały, korporały i puryfikaterzy dziesięć Nr 10				
<u>Efody</u>					
1	Efod krepowy niebieski	Złym	-	-	
2	Efod siatkowy biały [k. 57v]	Dobrym	-	75	
3	Efod tyfoniowy ¹⁹ biały	Średnim	-	30	
4	Efod tyfoniowy w kwiateczki białe	Średnim	-	30	
5	Efod gazowy baryżem ²⁰ różowym podszyty	Dobrym	-	75	
6	Efod atlasowy zielony w kwiaty fioleto- letowe	Dobrym	1	-	
<u>Umbrakulum</u>					
1	Umbrakulum tiulowe z kwiatami bawełnianymi	Średnim	-	15	
<u>Reczniki i reczniczki</u>					
1	Ręczników do lawaterza płóciennych grubych 4 – Nr 4	Średnim	-	60	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi
			Rs	Kop.	
2	Ręczników do ołtarzy płóciennych szt[uk] 17	Średnim	-	17	
<u>Humerały</u>					
1	Humerałów płóciennych 13 Nr 13	Średnim	-	26	
<u>Korporały i puryfikaterze</u>					
1	Korporałów płóciennych dobrych szt[uk] 12		1	20	
2	Korporałów płóciennych dobrych sztuk 9	Dobrym	-	45	
3	Korporałów płóciennych dobrych sztuk 11	Dobrym	-	22	
4	Puryfikaterzy płóciennych sztuk 10		-	10	
<u>Paski do alb</u>					
1	Pasków do alb włóczkowych 2 Nr 2		-	4	
Kosztowności kościelne					
1	Korali u Matki Boskiej nitek 8		3	-	

<u>Srebro</u>				fun- tów	łu- tów	
1	Monstrancja srebrna wyzlacana, na której wierzchu dwie statuy po- zlacane, to jest jedna Najświętszej M. Panny, a druga S ^{go} Mikołaja, i krzyżyk na wierzchu drutem przy- mocowany – zanieczyszczona i przez czas dosyć zdezelowana ^{ak}	76	50	5	10	Srebra oszaco- wane zostały według wagi li- cząc łą- t jeden po kop. 45
2	Trybularz srebrny z łódką i łyżeczką srebrnymi i takimi łańcuszkami, zdezelowany ^{al}	34	20	2	12	
3	Krzyż, czyli relikwiarz z drzewem S ^{go} Krzyża	31	50	2	6	
4	Relikwiarz z relikwiami S ^{go} , rogaty, nitowany	18	19	1	10	
5	Lampa srebrna z łańcuszkami 6, zanieczyszczona	57	60	4	–	
6	Puszka, na której wierzchu słońce	37	80	2	20	
7	Puszka z krzyżem małym, zdezelowa- wana, bez użytku ^{am}	12	60	–	28	
8	Puszka, na której przykryciu wy- obrażenie ukrzyżowanego Chrystusa w rzeźbie, zdezelowana, bez użytku	31	5	2	5	

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi		
			Rs	Kop.			
9	Kielich połączony z figurami SS. Aniołów na postumencie		21	15	1	15	
10	Kielich drugi takiż		18	22½	1	8½	
11	Kielichów wyłączanych dwa		35	20	2	14	
12	Kielich srebrny wyłączany wewnątrz		12	60	–	28	
13	Kielich srebrny połączony z wyobrażeniem 9 Aniołów ^{an}		19	35	1	11	
14	Patyn do tychże kielichów sześć, nieco powycierane		29	70	2	2	
15	Taca z ampułkami dwiema, srebrne		31	5	2	5	
16	Krucyfiks wyłączany ^{ao}		3	60	–	8	
17	Krucyfiks srebrny		3	60	–	8	
18	Naczeńka na <i>Olea Sacra</i>		3	60	–	8	
19	Sukienka u Matki Najświętszej ^{ap}		–	–			
20	Wota wiszące na w[ielkim] ołtarzu 10 sztuk		13	50	–	30	

21	Koron nad statuami Najświętszej Maryi Panny, S ^{te} j Anny i Pana Jezusa sztuk 3		16	65	1	5	
22	Pas u Pana Jezusa w wielkim ołtarzu						
<u>Kompozycja</u>							
	Nic się nie znajduje						
<u>Mosiądz^{ar} [k. 58v]</u>							
1	Lichtarzy dużych sześć, wszystkie prawie uszkodzone ^{as}						
2	Lichtarz mały jeden ^{at}						
<u>Dzwony duże i dzwonki</u>							
1	Dzwon wielki pod rokiem 1655	Dobrym					
2	Dzwon średniej wielkości pod r. 1655	Dobrym					
3	Dzwon mniejszej wielkości pod r. 1655 ²¹	Dobrym					
4	Dzwon najmniejszy pod r. 1639 ^{au}	Dobrym					
5	Sygnaturka na kościele	Złym					
6	Dzwonków mniejszych, które bywają używane w czasie nabożeństwa szt. 10						

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi			
			Rs	Kop.				
<u>Kotły</u>								
<u>Blacha</u>								
1	Tacka							
2	Kociołków do wody starych sztuk 2	Złym						
<u>Cyna</u>								
1	Lichtarzy dwadzieścia	Średnim						
2	Krzyżów ręcznych dwa z postumentami drewnianymi							
<u>Żelazo</u>								
1	Form do pieczenia opłatków szt. 2							
2	cyrkularzów do komunikan[tów] dwa							
3	Kłódek pięć – szt. 5							
<u>Obrazy</u>								
1	Chorałgi dużych różnego koloru i materyi 12	Złym						

2	Chorągiew pogrzebowa czarna	Złym					
3	Chorągwi małych różnego koloru i materyi pięć	Miernym					
4	Baldachim materialny z frędzlami szychowymi	Średnim					
5	Feretronów z obrazami pięć ^{av}						
6	Obrazów różnej wielkości sześć ^{aw} [k. 59]						
<u>Efekta drewniane</u>							
1	Trumna żałobna	Średnim					
2	Mary	Średnim					
3	Krzesełka bez poręczy ^{ax}	Złym					
4	Taboret do siedzenia	Złym					
5	Statua do Rezurekcji						
6	Pasji dwie Nr 2						
7	Karbon dwie Nr 2						
8	Konfesjonałów ^{ay} trzy Nr 3 ^{ay}						

Nr porz.	Wyszczególnienie aparatów	Opisanie rekwizytów	Wartość według oszacowa[nia]		Uwagi		
			Rs	Kop.			
9	Stall przed wielkim ołtarzem po obu stronach, przed S ^{ta} Anną i pod chórem razem ośm [s] Nr 8						
10	Ławek na kościele dwie, każda o sześciu rzędach ^{az}						
11	Mensa (?) w zakrystii o ośmiu szufladach dużych i ośmiu małych, na niej postument o sześciu szafkach i 14 szufladach						
<u>Sukna</u>							
1	Dywan na gradusy ^{ba}	Złym					

^x Słowo nieczytelne.

^y W oryginale: „frandzlami”.

^z Dopisane obok ołówkiem: „nowy 1, przerobiony 1, starych 8, razem 10, starych 3”.

^{aa} Dopisane obok ołówkiem: „biały – 47”.

^{ab} Dopisane obok ołówkiem: „czerwonych 14”.

^{ac} Dopisane obok ołówkiem: „kap 3”.

^{ad} Dopisane poniżej ołówkiem: „fioletowych 7”.

^{ae} Dopisane obok ołówkiem: „Zielonych 3 i kapa”.

^{af} W źródle: „mancztowy”.

^{ag} Dopisane obok ołówkiem: „czarnych 6”.

- ^{ah} Dopisane poniżej ołówkiem: „kap 3, jedna stara, tak 4”.
- ^{ai} Dopisane ołówkiem z boku: „9”.
- ^{aj} Dopisane obok ołówkiem: „50”.
- ^{ak} Dopisane obok ołówkiem: „Obecnie zrestaurowana i nowo wyzłocona”.
- ^{al} Dopisane obok ołówkiem: „zreperowany”.
- ^{am} Dopisane obok ołówkiem: „obecnie zrestaurowana”.
- ^{an} Dopisane obok ołówkiem: „kielichów jest 8”.
- ^{ao} Dopisane obok ołówkiem: „krucyfiks duży platerowy (?)”.
- ^{ap} Dopisane obok ołówkiem: „odzłocona”.
- ^{ar} Dopisane pod wierszem: „Do sreber należy policzyć korony dwie na obrazie Najświętszej Marii Panny, z których korona Matki Boskiej została powiększona – obie w ogniu wyzłocone za cenę rs 25 – oraz lilia w ręce św. Dominika”.
- ^{as} Dopisane obok ołówkiem: „brak”.
- ^{at} Jeden wzięte ołówkiem w nawias, dopisane obok 12.
- ^{au} Dopisane pod wierszem ołówkiem: „obecnie rozbity”.
- ^{av} Dopisane obok ołówkiem: „dwa nowe, reszta starych”.
- ^{aw} Dopisane pod wierszem ołówkiem: „zakupionych przez X. Bierońskiego lepszego pędzla 12”.
- ^{ax} Dopisane obok ołówkiem: „krzesło jedno, krzesielek dwa wyścielane nowo i [słowo nieczytelne]”.
- ^{ay} Skreślone ołówkiem. Nad wierszem nadpisane: „dwa”.
- ^{az} Dopisane obok ołówkiem: „ławki zupełnie nowe, dębowe, wartości rb 600”.
- ^{ba} Dopisane obok ołówkiem: „oprócz tego dywanu większy zdezelowany, średni zdezelowany, mały zdezelowany, mniejszy nowy krzowej roboty”. Dalej następuje wyszczególnienie ksiąg kościelnych w liczbie 126 oraz „dokumentów kościołowi i plebanii służących” w liczbie 83.

² Galon, galonek – wyrób pasamoniczy w formie gładko lub wzorzystej tkaney, rzadziej plecionej taśmy, wykonanej z nitek jedwabnych, bawełnianych i metalowych. W XVII i XVIII w. używany był do zdobienia ubiorów dworskich, od XIX w. zaś głównie do obszywania liberii i oznaczenia dystynkcji na mundurach wojskowych. Wszystkie terminy z zakresu włókiennictwa zostały opracowane na podstawie prac: M. Michałowska, *Leksykon włókiennictwa*, Warszawa 2006; *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. K. Kubalska-Sulkiewicz, M. Bielska-Łach, A. Manteuffel-Szarota, Warszawa 1997.

³ W sensie: nie od kompletu, spasowana.

⁴ Szych – nić lniana lub bawełniana okręcana spiralnie metalowym drucikiem, posrebrzanym lub pozłacanym, używana do wyrobu tkanin (rzadziej w hafciarstwie).

⁵ Parterowe tkaniny – materie jedwabne o kwiatowych wzorach, przypominających geometryczne partery ogrodowe.

⁶ Czyli zrobiony z gredyturu – ciężkiej tkaniny jedwabnej importowanej głównie z Francji, barwionej na różne kolory, czasem wzorzystej.

⁷ Szamua – kolor płowożółty.

⁸ Rasza (rasa) – nieco szorstka, lekka tkanina wełniana z gorszych gatunków przędzy czesankowej, tkana splotem płóciennym, barwiona na różne kolory. Importowana do Polski od XIV w. z Europy Zachodniej, w kraju wytwarzana w manufakturach Kompanii Manufaktur Wełnianych, założonej w 1766 r.

⁹ Mora – gładka, jednobarwna tkanina jedwabna lub półjedwabna, rzadziej bawełniana czy wełniana, dzięki morowaniu mająca nieregularne smugi, przypominające kształtem słoje ukośne lub pionowe przeciętego drzewa i odbijające światło inaczej niż tło tkaniny. Często przetykana paskami blaszki metalowej, wyrabiana też w wersjach wzorzystych.

¹⁰ Lama – gładka lub wzorzysta tkanina jedwabna, bogato przetykana błyszczącymi, metalowymi nićmi. W inwentarzach polskich bywa określana zwykle wedle koloru przędzy jedwabnej widocznej spod wątków metalowych.

¹¹ Roja (roj) – kosmata tkanina wełniana, zapewne drapana i być może ratynowana. Używana w XVIII w.

¹² Paliowy, pallie (fr. *paille*) – kolor bladeżółty, słomkowy.

¹³ Kamelar, kamelor, kamper – 1) przędza z tkaniny wielbłądziej, potocznie też tkanina z takiej przędzy; 2) przędza wełniana z sierści kóz azjatyckich, używana do haftów i dziergania dziurek w odzieży.

¹⁴ Manszester, manczester, menczester – runowa tkanina bawełniana o podłużnych, bardzo szerokich prążkach z okrywy włókiennej, jednobarwna. Wytwarzana w Anglii i Prusach w XVIII w.

¹⁵ Kitajka – cienka, dość gęsta, gładka tkanina jedwabna, jednobarwna lub mieniąca się. Wyrabiana na Wschodzie, sprowadzana do Polski w XVII w. (np. z Turcji), wytwarzana w Grodnie za Stanisława Augusta Poniatowskiego.

¹⁶ Krepa – matowa tkanina jedwabna lub wełniana czesankowa o lekko pomarszczonej powierzchni (kreply właściwe) albo o powierzchni ozdobionej drobnymi wzorami (kreply wzorzyste). Wytwarzana co najmniej od XVII w. we Włoszech i Francji, potem też w innych manufakturach zachodnioeuropejskich.

¹⁷ Karton, kartun, kartonada – barwnie drukowana tkanina bawełniana lub o osnowie lnianej i wątku bawełnianym, maglowana. Wyrabiana w Europie Zachodniej od XVII w., w manufakturach polskich od drugiej poł. XVIII w.

¹⁸ Bengal – tkanina półjedwabna, zwykle wzorzysta, w typie muślinu. Wytwarzana dawniej w Indiach.

¹⁹ Tyfoń – tkanina przeźroczysta.

²⁰ Bareż – lekka, przejrzysta tkanina z wełny, bawełny, jedwabiu lub z mieszaniny tych materiałów.

²¹ Dzwony te wykonał wędrowny ludwisarz Benedykt Briot (Briott, Briost) z Lotaryngii. Por. np. M. Karkocha, *Zabytkowe dzwony kościelne na terenie diecezji kieleckiej. Warsztaty i twórcy*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2015, R. XIV, nr 2, s. 179–180; W. Kowalski, *Rzemieślnicy w Pińczowie w pierwszej połowie XVII wieku*, [w:] *Florilegium historicum amicorum munera*, red. T. Maćkowski, Gdańsk 2016, s. 423–424.

Bibliografia

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Diecezjalne w Kielcach

- Akta konsystorskie. *Status cleri* 1847–1929, sygn. OP-X/13.
Akta konsystorskie ogólne. Życiorysy kapłanów 1835, sygn. OP-X/4b.
Akta konsystorskie ogólne. Życiorysy kapłanów 1835–1840, sygn. OP-X/3.
Akta personalne ks. Nestora Bierońskiego 1842–1890, sygn. XB-19.
Małogoszcz. Dokumenty różne z XIX wieku (luzem, nieuporządkowane), sygn. IIPM-I/6.

WYDAWNICTWA ŹRÓDŁOWE

Zbiór dokumentów małopolskich, wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kuraś, cz. 4 (*Dokumenty z lat 1211–1400*), Wrocław–Warszawa–Kraków 1969.

OPRACOWANIA

- Achremczyk S., Marchwiński R., Przeracki J., *Poczet biskupów warmińskich*, Olsztyn 1994.
Giebartowski W., *Ś.p. ks. Nestor Bieroński*, „Przegląd Katolicki” 1899, R. XXXVII, nr 18, s. 281–284.
Hadamik C., Kalina D., Traczyński E., *Miasto i gmina Małogoszcz*, Kielce 2006 [seria: *Dzieje i zabytki małych ojczyzn*, red. R. Mirowski].
Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.
Karkocha M., *Opis wizyty dziekańskiej kościoła parafialnego w Małogoszczu z roku 1830*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2016, R. XV, nr 2, s. 261–283.
Karkocha M., *Parafia Rembieszyce 1438–2012. Studium z dziejów społeczności lokalnej*, Łódź 2013.
Karkocha M., *Uposażenie parafii Małogoszcz w świetle sumariusza z 1792 r.*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2016, R. XV, nr 1, s. 249–276.
Karkocha M., *Zabytkowe dzwony kościelne na terenie diecezji kieleckiej. Warsztaty i twórcy*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2015, R. XIV, nr 2, s. 179–180.
Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. III (*Województwo kieleckie*), red. J.Z. Łoziński, B. Wolff, z. 3 (*Powiat jędrzejowski*), oprac. T. Przyppowski, Warszawa 1957.
Kosik E., *Chrostowice z Małogoszcza*, „Nasza Przeszłość” 1973, R. XL, s. 175–182.
Kosik E., *Parafia małogoska*, [w:] *W kasztelańskim Małogoszczu. Monografia historyczno-gospodarcza Małogoszcza i okolicy*, red. E. Kosik, Kielce 1994, s. 59–66.
Kosik E., Paulewicz M., *Budowniczy Małogoszcza Jakub Bieda Chrostkowicz*, [w:] *W kasztelańskim Małogoszczu. Monografia historyczno-gospodarcza Małogoszcza i okolicy*, red. E. Kosik, Kielce 1994, s. 67–70.

- Kowalski W., *Rzemieślnicy w Pińczowie w pierwszej połowie XVII wieku*, [w:] *Florelegium historicum amicorum munera*, red. T. Maćkowski, Gdańsk 2016, s. 423–424.
- Kumor B., *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. I, Kraków 1998.
- Łętowski L., *Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich*, t. II (*Biskupi krakowscy*), Kraków 1852.
- Michałowska M., *Leksykon włókiennictwa*, Warszawa 2006.
- Nitecki P., *Biskupi Kościoła w Polsce w latach 965–1999*, Warszawa 2000.
- Rawita-Witanowski M., *Dawny powiat chęciński*, oprac. D. Kalina, Kielce 2001.
- Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. K. Kubalska-Sulkiewicz, M. Bielska-Łach, A. Manteuffel-Szarota, Warszawa 1997.
- Stuczeń S. ks., *Parafia małogoska i jej ostatni proboszcz ś.p. ks. prałat ks. Nestor Bieroński*, „Przegląd Katolicki” 1899, R. XXXVII, nr 19, s. 296–297; nr 21, s. 328–330; nr 22, s. 345–346.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, Marjówka 1930, reprint Kielce 2000.
- Zapałowa K., *Rodzina Stefana Żeromskiego w Świętokrzyskiem*, Kielce 2003.